

Jane Hutt AS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y
Trefnydd a'r Prif Chwip

Annwyl Jane,

11 Hydref 2024

Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru

Ar 16 Medi clywsom gan yr Athro Simon Hoffman, Dr Sarah Nason a Charles Whitmore am gydraddoldeb a hawliau dynol yng Nghymru. Mae'r trawsgrifiad a recordiad o'r sesiwn ar gael [ar-lein](#). Rhoddodd yr Athro Hoffman a Dr Nason dystiolaeth yn flaenorol ym mis Tachwedd 2021 ar eu hadroddiad nodedig Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru. Dros dair blynedd ers ei gyhoeddi, roeddem o'r farn y byddai'n gyfle da i edrych ar y cynnydd o ran gweithredu.

Cynnydd cyffredinol a gweithredu

Ein hargraff gyffredinol o'r sesiwn oedd mai dim ond cynnydd cyfyngedig iawn sydd wedi'i wneud hyd yma. Ym mis Mai 2022, nododd Llywodraeth Cymru bum maes gweithredu a oedd yn mynd i'r afael â'r holl argymhellion a dderbyniwyd yn adroddiad Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru.¹ Rydym yn pryderu, ar sail yr hyn a glywsom, mai ychydig iawn o ddyheadau Llywodraeth Cymru sy'n debygol o gael eu cyflawni.

- Byddem yn croesawu diweddariad cynhwysfawr ar y cynnydd o ran cyflawni pob maes gweithredu.

Tryloywder ac atebolrwydd

Roedd ein hymdrechion i ymchwilio i'r cynnydd wedi'u cyfyngu gan y diffyg gwybodaeth gyffredol sydd ar gael i'r cyhoedd. Er enghraifft, ar adeg ysgrifennu'r llythyr hwn, nid oedd [tudalen adroddiad](#)

¹ Llywodraeth Cymru, [Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru: Ymateb Llywodraeth Cymru](#), 23 Mai 2022

Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru wedi'i ei diweddarau o gwbl ers ei gyhoeddi ym mis Awst 2021.

Ym mis Mehefin 2022, gwnaethoch sefydlu Grŵp Cynghori ar Hawliau Dynol a Gweithgor Opsiynau Deddfwriaethol i fonitro a chynghori ar y prif ffrydiau gwaith a nodwyd gennych mewn ymateb i adroddiad Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru. Canfuwyd mai dim ond ar 4 Medi 2024 y cyhoeddwyd tudalen Llywodraeth Cymru ar Hawliau Dynol, ac y cafodd tudalennau ar y Grŵp Cynghori a'r Gweithgor a oedd yn cynnwys set anghyflawn o gofnodion eu cyhoeddi am y tro cyntaf ar 11 Medi 2024. Rydym yn synnu y byddai'n cymryd cymaint o amser i gyhoeddi'r wybodaeth hon ac yn methu â deall pam mai dim ond tair set o gofnodion ar gyfer y Grŵp Cynghori (ar gyfer Gorffennaf 2022, Rhagfyr 2023 a Chwefror 2024) ac un set ar gyfer y Gweithgor (Medi 2022) sydd wedi'u cyhoeddi hyd yn hyn. Byddem yn croesawu dull gweithredu mwy rhagweithiol ac amserol yn y dyfodol. Er mwyn gwella tryloywder ac atebolrwydd a fydddech cystal â darparu'r canlynol:

2. esboniad o'r rhesymau dros yr oedi o ran cyhoeddi tudalennau a chofnodion swyddogol y Gweithgor Opsiynau Deddfwriaethol a'r Grŵp Cynghori ar Hawliau Dynol a'r rhesymau pam mai dim ond tri yn y gyfres sydd wedi'u cyhoeddi;
3. copi o gylch gorchwyl y Gweithgor, ei flaenraglen waith, a'r amserlenni cysylltiedig;
4. copi o adroddiad canfyddiadau cychwynnol y Gweithgor ar ymgorffori hawliau dynol yng nghyfraith Cymru.²

Cyfathrebu a chodi ymwybyddiaeth

Yn ystod sesiwn y Pwyllgor, ac yn eu hadroddiad, pwysleisiodd yr Athro Hoffman a Dr Nason fod ymwybyddiaeth o hawliau dynol yn elfen sylfaenol o lywodraethu da a democratiaeth. Mewn ymateb i argymhellion adroddiad Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, ymrwymodd Llywodraeth Cymru i gyhoeddi "Cynllun Cyfathrebu Hawliau Dynol sylweddol [...] fel rhan o'r camau cyntaf a gaiff eu rhoi ar waith."³ Galwodd yr adroddiad hefyd am well cydweithio rhwng y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Chymdeithas y Gyfraith i hyrwyddo'r agenda hawliau dynol.

Yn wyneb yr uchod, byddem yn croesawu:

5. Diweddariad ar y Cynllun Cyfathrebu Hawliau Dynol: sut y cafodd ei ddatblygu, ei statws presennol a'r copi diweddaraf i ni ei ystyried;

² European Human Rights Law Review, Evolved and Devolved, yr Athro Simon Hoffman,

³ Llywodraeth Cymru, Adroddiad ymchwil Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru: Ymateb Llywodraeth Cymru, 23 Mai 2022

6. Diweddariad ar y cynnydd o ran yr argymhellion sy'n ymwneud â chydweithio rhwng y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a Chymdeithas y Gyfraith gan gynnwys manylion am gyfraniad Llywodraeth Cymru (gweinidogion a swyddogion) at y gwaith o hwyluso'r rhain.

Adnoddau

Gan nodi ein siom ynghylch y diffyg cynnydd, yn enwedig o ran ymgorffori deddfwriaethol, awgrymodd Cadeirydd y Gweithgor Opsiynau Deddfwriaethol, Charles Whitmore, mai diffyg adnoddau pwrpasol oedd yn rhannol gyfrifol am hyn.⁴ Cawsom ein synnu gan yr honiad hwn yn enwedig o ystyried y pwysigrwydd a roddir i ymrwymïadau'r Rhaglen Lywodraethu, ac felly byddem yn croesawu dadansoddiad o'r adnoddau a ddyrannwyd i'r ffrwd waith hon dros y tair blynedd diwethaf. Yn benodol:

7. faint o weision sifil sydd wedi'u dyrannu i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r ymrwymïadau a wnaed mewn ymateb i adroddiad Cryfhau a Hyrwyddo Cydraddoldeb a Hawliau Dynol yng Nghymru hyd yma;
8. amlinelliad o adnoddau a fydd yn cael eu dyrannu yn y dyfodol i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r ymrwymïadau a wnaed mewn ymateb i'r adroddiad;
9. crynodeb o'r holl adnoddau a ddyrannwyd ym mhob Blwyddyn Ariannol (adnoddau dynol ac adnoddau ariannol), a chrynodeb o rolau a chylchoedd gwaith;
10. crynodeb o'u gweithgarwch a'u cyflawniadau yn ôl Blwyddyn Ariannol; ac
11. a oes gan yr Ysgrifennydd Cabinet sicrwydd bod y fframwaith perfformiad cywir ar waith i fesur cynnydd a sicrhau ei fod yn cael ei gyflawni?

Gweddill tymor y Senedd

Dyddiad diddymu'r Bumed Senedd yw mis Ebrill 2026, prin 18 mis i ffwrdd. Un o ymrwymïadau allweddol y Rhaglen Lywodraethu yw ymgorffori Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau, a'r Confensiwn ar Ddileu Gwahaniaethu yn erbyn Menywod yn y gyfraith. O ystyried yr amser y mae'n ei gymryd fel arfer i'r Senedd basio Bil, byddai'n ddefnyddiol deall sut mae'r Llywodraeth yn bwriadu cyflawni'r nodau hyn yn yr amser sy'n weddill.

Byddem felly yn croesawu:

12. Dadansoddiad manwl o'r camau y mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu eu cymryd rhwng nawr a diwedd y Bumed Senedd;

⁴ Y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol, [paragraffau 28, 46, 52](#), 16 Medi 2024

13. Datganiad Llafar i'r Senedd ar ymgorffori hawliau dynol mewn deddfwriaeth yn gyffredinol a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau a'r Confensiwn ar Ddileu Gwahaniaethu yn erbyn Menywod, yn benodol.

Bydd copi o'r llythyr hwn yn cael ei rannu â thystion o sesiwn 16 Medi a byddaf yn ysgrifennu mewn termau tebyg at y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol a Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i ofyn am ddiweddariad.

Byddwn yn croesawu ymateb erbyn 8 Tachwedd 2024.

Yn gywir,

Jenny Rathbone AS

Cadeirydd y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol

Senedd Cymru

RESEARCH

Strengthening and advancing equality and human rights in Wales

This research examines legislation and guidance in Wales to explore and recommend options to strengthen and advance equality and human rights.

i This is the latest release

Released:
26 August 2021

Last updated:
26 August 2021

The report details research that was commissioned as part of the Welsh Government's commitment to developing a clear approach in Wales to ensuring equality and human rights are fully considered and protected.

The research findings outline mechanisms to strengthen and advance equality and human rights in Wales, with the report including 40 recommendations for legislative, policy, guidance, or other reforms to meet this objective. Each recommendation, most of which are for the Welsh Government but with some applicable to public authorities, the EHRC, Welsh Commissioners, regulators and inspectorates, the Law Society, and any future Law Council for Wales, includes detailed steps to progress toward the main recommendation.

RELATED

[Statistics and research](#)

Cymraeg

[Home](#) > [Equality and human rights](#) > [Human rights](#) > Human rights in Wales

POLICY AND STRATEGY

Human rights in Wales

What we are doing to strengthen and improve human rights in Wales.

Part of: [Human rights](#)
First published: 4 September 2024
Last updated: 4 September 2024

Contents

[Introduction](#)

[Why are we strengthening human rights](#)

[How are we strengthening human rights](#)

[Human Rights Advisory Group](#)

[Human Rights Legislative Options Working Group](#)

[Our international obligations](#)

Introduction

The Welsh Government has a legal obligation to respect, protect and fulfil human rights.

[Home](#) > [All organisations](#) > [Human Rights Advisory Group](#)

Human Rights Advisory Group

What we do

The Human Rights Advisory Group advises and monitors progress on the actions we are taking. The quarterly meetings are chaired by Cabinet Secretaries.

CATEGORY

Publications

LATEST

Human Rights Advisory Group meeting: 8 February 2024

8 February 2024 Meeting

Human Rights Advisory Group meeting: 6 December 2023

6 December 2023 Meeting

Human Rights Advisory Group meeting: 26 July 2022

26 July 2022 Meeting